

УДК 321(477)

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2-2.3>

Л. М. Тептюк

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри історії та права
Черкаського державного технологічного університету

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ПАРЛАМЕНТУ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ (1989–1991 РР.)

У статті розкрито питання створення українського парламенту, а саме перший його етап, який охоплює 1989–1994 роки. Це складний період для української держави та її розбудови. Адже з моменту проголошення незалежності і до прийняття Конституції України пройшло п'ять років. Увесь цей час парламент працював з невизначеними до кінця повноваженнями та без достатнього законодавчого забезпечення.

У статті розкрито надзвичайно важливу історичну роль українського парламенту у процесі державного будівництва кінця ХХ століття. Створення та становлення українського парламенту це відповідальний крок в історії незалежної України.

На період проголошення незалежності Верховна Рада діяла на підставі Конституції УРСР 1978 року і Тимчасового регламенту засідань Верховної Ради Української РСР, затвердженого постановою від 22 травня 1990 року. Тимчасовий регламент засідань Верховної Ради Української РСР визначав, що найвищим органом державної влади є Верховна Рада України. Верховна Рада України правомочна розглядати і вирішувати будь-яке питання, що належить до відання України.

Що стосується Конституції (Основного Закону) Української РСР, то в статті 97 було вказано, що єдиним органом законодавчої влади України є Верховна Рада України, яка правомочна розглядати і вирішувати будь-яке питання, що не входить згідно з Конституцією до компетенції органів державної виконавчої чи судової влади, а також не є таким, що вирішується винятково всеукраїнським референдумом.

У дослідженні проаналізовано значущість Декларації про державний суверенітет України, яка стала основою для прийняття Акту проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, заклавши підвалини української Конституції та основних законів. Встановлено, що вихідним пунктом аналізу еволюції українського парламенту є 1990 рік, оскільки Верховна Рада Української РСР, обрана того року, продовжила свої повноваження за часів незалежної України та офіційно визнана Верховною Радою України I-го скликання.

У статті вказано, що чіткої регламентації процедурних питань, особливо щодо законодавчого процесу, статусу народного депутата, взаємодії парламенту та інших гілок влади, законодавство не встановлювало.

Ключові слова: парламент, незалежність, Україна, державне будівництво, Конституція, референдум, правова держава.

Постановка проблеми. В процесі розбудови демократичної, соціальної, правової держави, формування громадянського суспільства, захисту територіальної цілісності в нашій країні все більше зростає роль Парламенту – Верховної Ради України, як єдиного, загальнонаціонального, постійно діючого, однопалатного, колегіального, виборного органу законодавчої влади.

Пріоритетною рисою українського парламенту як органу законодавчої влади є його винятковість як єдиного органу законодавчої влади у державі, універсальність у системі органів державної влади, що зумовлена насамперед унітарним характером нашої держави, тобто державним устроєм, поділом державної влади на законодавчу, виконавчу, судову, внутрішньою структурою парламенту та іншими обставинами.

Актуальність нашого дослідження зумовлена надзвичайно важливою істо-

ричною роллю українського парламенту у процесі державного будівництва кінця ХХ століття. Створення та становлення українського парламенту це важливі етапи історії незалежної України. Майбутнє нашої країни багато в чому залежить від професійності, ініціативності, виваженості та небайдужості нашого Парламенту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історія українського парламенту викликала інтерес таких вітчизняних дослідників, як Ю.І. Шемшученко, В.М. Шаповал, Л.І. Кривенко, О.І. Ющик, В.М. Остапович, М.О. Теплюк, В.Ф. Опришко, Ф.П. Шульженко, В.М. Литвин та інші. Однак вчені зосередили свою увагу на інституті парламентаризму та його історії загалом, тому актуальним і малодослідженим залишається питання діяльності українського парламенту із моменту прийняття Декларації про державний суверенітет України (1990 рік) до 1996 року часу прийняття Основного закону України – Конституції.

Метою статті є вивчення історичних передумов створення парламенту в незалежній Україні.

Виклад основного матеріалу. Історія парламенту в незалежній Україні досить не тривала і сягає своїм корінням у 1989 рік.

27 жовтня 1989 року Верховна Рада Української РСР (11-го скликання) прийняла Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про зміни і доповнення Конституції (Основного Закону) Української РСР» [1]. Зміни стосувалися виборів до Верховної Ради Української РСР, які проводилися по одномандатних або багатомандатних виборчих округів на основі загального, рівного і прямого виборчого права та таємного голосування. Верховна Рада Української РСР визначалася як найвищий орган державної влади Української РСР, була правомочна розглядати і вирішувати будь-яке питання, що належить до відання Української РСР, складалася із 450 народних депутатів, приймала закони і постанови, свою роботу проводила сесійно. Голова Верховної Ради Української РСР обирався Верховною Радою Української РСР із числа народних депутатів на п'ять років

і не більше як на два строки підряд, був найвищою службовою особою республіки і представляв Українську Радянську Соціалістичну Республіку в країні і в міжнародних відносинах. Також встановлювалися вимоги до кандидатів у депутати та строк їх повноважень.

Організацію роботи Верховної Ради Української РСР забезпечувала Президія Верховної Ради Української РСР, яка була підзвітною Верховній Раді Української РСР та до складу якої входили за посадою: Голова Верховної Ради Української РСР, його Перший заступник і заступник, Голова комітету народного контролю Української РСР, голови постійних комісій Верховної Ради Української РСР.

27 жовтня 1989 року Верховна Рада Української РСР (11-го скликання) також прийняла Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про вибори народних депутатів Української РСР» на підставі якого і проводилися вибори народних депутатів Української РСР 4 березня 1990 року [2]. Цей закон був достатньо прогресивним він дозволяв вільне обговорення виборчих програм кандидатів у народні депутати та можливість контролю громадянами процесу підрахунку голосів. Вибори проходили за мажоритарною системою.

Вперше за роки радянської влади вибори до Верховної Ради Української РСР відбувалися за принципом плюралізму, що призвело до оновлення її складу на 90% [3, с. 143]. Це дало змогу опозиційним силам потрапити до складу законодавчого органу. Парламентська опозиція дістала назву Народної ради.

У 2000 році нумерацію було змінено і Верховна Рада 12-го скликання стала вважатися Верховною Радою 1-го скликання. Вона працювала на постійній основі, сесійно, а не лише в період скликань, як раніше. Робота цього органу регулювалася нормами тимчасового регламенту. Саме ці ознаки дають підстави стверджувати, що ще до проголошення незалежності України Верховна Рада УРСР, по суті, трансформувалася в інститут парламентського типу. Однією з перших функцій, що її виконувала Верховна Рада у цей період, стала установча функція.

Головою Верховної Ради Української РСР 12-го скликання було обрано В.А. Івашка (4 червня 1990 року – 9 липня 1990 року). 9 липня 1990 року він подав заяву про відставку, і в цей же день було прийнято за основу проект Декларації про суверенітет Української РСР. 16 липня 1990 року Верховна Рада Української РСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України («за» – 355 голоси, «проти» – 4, «утримались» – 1) [4, с. 25].

Саме Декларація про державний суверенітет України стала основою для прийняття Акту проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, заклавши підвалини української Конституції та основних законів.

Декларація на законодавчому рівні закріпила принцип поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову та проголосувала, що від імені українського народу може виступати винятково Верховна Рада Української РСР. Жодна політична партія, громадська організація, інше угруповання чи окрема особа не можуть виступати від імені всього народу України. Тим самим віддаючи певний пріоритет відносинам з іншими гілками влади саме законодавчому органу. За Верховною Радою було закріплено статус вищого представницького і єдиного законодавчого органу, що, по суті, трансформувало її у парламент як такий [5].

Отже, вихідним пунктом аналізу еволюції українського парламенту є 1990 рік, оскільки Верховна Рада Української РСР, обрана того року, продовжила свої повноваження за часів незалежної України та офіційно визнана Верховною Радою України I-го скликання.

З 24 серпня 1990 року по 5 грудня 1991 року Головою Верховної Ради України був Л.М. Кравчук, а з 5 грудня 1991 року по 17 травня 1994 року І.С. Плющ.

29 листопада 1990 року Верховна Рада Української РСР прийняла постанову «Про захист суверенних прав власності Української РСР», яка постановляла встановити мораторій на території республіки на будь-які зміни форм власності і власника державного майна, ініціаторами та учасниками яких є органи державної влади і управління; заборонити випуск і реалі-

зацію акцій усіх державних підприємств, організацій та установ, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, розташованих на території України, фізичним та юридичним особам поза межами Української РСР [6].

На період проголошення незалежності Верховна Рада діяла на підставі Конституції УРСР 1978 року і Тимчасового регламенту засідань Верховної Ради Української РСР, затвердженого постановою від 22 травня 1990 року.

Тимчасовий регламент засідань Верховної Ради Української РСР визначав, що найвищим органом державної влади є Верховна Рада України. Верховна Рада України правомочна розглядати і вирішувати будь-яке питання, що належить до відання України.

У регламенті зазначалось, що право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить народним депутатам України, Президії Верховної Ради України, Голові Верховної Ради України, Комітету конституційного нагляду України, Раді Міністрів України, постійним комісіям Верховної Ради України, Комітету народного контролю України, Верховному Суду України, Прокуророві України, Головному державному арбітру України (ст. 103 ч. 1 Конституції України).

Закони та інші рішення Верховної Ради України приймаються зазвичай після попереднього обговорення їх проектів відповідними постійними комісіями Верховної Ради України (ст. 110 ч. 2 Конституції України).

Право законодавчої ініціативи мають також громадські організації в особі їх республіканських органів і Академія наук України (ст. 103 ч. 2 Конституції України) [7].

Що стосується Конституції (Основного Закону) Української РСР, то в статті 97 було вказано, що єдиним органом законодавчої влади України є Верховна Рада України, яка правомочна розглядати і вирішувати будь-яке питання, що не входить, згідно з Конституцією, до компетенції органів державної виконавчої чи судової влади, а також не є таким, що вирішується винятково всеукраїнським референдумом.

До виняткового відання Верховної Ради України належали такі питання:

1) прийняття Конституції України, внесення до неї змін;

2) прийняття рішень з питань державного устрою України;

3) вирішення питань, пов'язаних із зміною державних кордонів України;

4) визначення основних напрямів внутрішньої і зовнішньої політики України;

6) визначення засад державного регулювання економічного і соціального розвитку України; затвердження найважливіших загальнодержавних програм економічного, соціального і національно-культурного розвитку, охорони навколишнього середовища; затвердження державного бюджету України, здійснення контролю за ходом виконання загальнодержавних програм і бюджету і затвердження звіту про їх виконання; внесення змін до державного бюджету України;

7) призначення виборів народних депутатів України і затвердження складу Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України; призначення виборів депутатів місцевих Рад народних депутатів України;

8) обрання Голови Верховної Ради України, Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України;

9) затвердження за пропозицією Президента України Прем'єр-міністра України;

10) утворення Ради оборони України і визначення переліку посадових осіб, які входять до її складу;

10) обрання Верховного Суду України, суддів обласних і Київського міського судів, призначення арбітрів Вищого арбітражного суду України, арбітражних судів областей, міста Києва, Генерального прокурора України, Голови Служби національної безпеки України, Голови правління Національного банку України, Голови, заступників Голови та державних уповноважених Антимонопольного комітету України, редактора газети Верховної Ради України; затвердження президії Вищого арбітражного суду України, колегії Генеральної прокуратури України;

12) затвердження запропонованих Президентом України кандидатур на посади міністрів закордонних справ, оборони, фінансів, юстиції, внутрішніх справ та голів Державного комітету у справах

охорони державного кордону і Державного митного комітету;

13) обрання Конституційного Суду України;

12) заслуховування звітів органів, які вона утворює або обирає, а також посадових осіб, яких вона призначає, обирає або затверджує їх кандидатури;

13) здійснення законодавчого регулювання відносин власності, підприємницької діяльності, соціального і культурного розвитку, державної митної, науково-технічної політики, бюджетної і кредитно-фінансової систем, оподаткування, державної політики оплати праці і ціноутворення, охорони навколишнього середовища, використання і відтворення природних ресурсів України, інших відносин, які потребують законодавчого врегулювання;

14) вирішення питань про використання території та природних ресурсів України; забезпечення екологічної безпеки; затвердження програм охорони навколишнього середовища, національних програм ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи;

15) здійснення законодавчого регулювання відносин громадянства України;

16) законодавче регулювання і контроль за забезпеченням конституційних прав, свобод і обов'язків громадян України;

18) прийняття рішень про проведення всеукраїнських референдумів;

20) визначення порядку вирішення питань адміністративно-територіального устрою України; утворення і ліквідація областей, районів, районів у містах; затвердження кордонів Автономної Республіки Крим; встановлення і зміна меж областей та міст (крім міст Автономної Республіки Крим); віднесення населених пунктів до категорії міст (крім населених пунктів Автономної Республіки Крим); найменування і перейменування міст, районів, районів у містах (крім міст, районів, районів у містах Автономної Республіки Крим);

21) визначення порядку організації і діяльності органів державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, суду, арбітражного суду та прокуратури, визначення загальних правових засад

утворення і діяльності громадських об'єднань;

21-1) дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих Рад народних депутатів у разі, якщо вони порушують Конституцію і закони України, і призначення нових виборів депутатів цих Рад;

22) спрямування діяльності місцевих Рад народних депутатів;

23) встановлення доходів, що надходять на утворення державного бюджету України;

24) вирішення питань про відкриття дипломатичних представництв, консульств, представництв при міжнародних організаціях, торговельних представництв України;

25) ратифікація і денонсація міжнародних договорів України;

26) здійснення контролю за наданням Україною позик, економічної та іншої допомоги іноземним державам, а також за укладенням угод про державні позики і кредити, одержувані з іноземних джерел;

26-1) введення в разі необхідності надзвичайного стану на території України;

27-1) встановлення військових звань, дипломатичних рангів, інших спеціальних звань і класних чинів;

29) накладення вето на укази Президента України та постанови Кабінету Міністрів України у разі, якщо вони суперечать Конституції та законам України; звернення до Конституційного Суду України з пропозицією дати висновок про конституційність та законність зазначених актів;

31) зупинення дії правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим у разі невідповідності їх Конституції і законам України; скасування правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим у разі, коли Верховна Рада Автономної Республіки Крим не привела їх у відповідність з Конституцією і законами України; скасування рішень обласних, районних, міських, районних у містах Рад народних депутатів, якщо вони прийняті з порушенням Конституції і законів України;

34) затвердження указів Президента України про оголошення війни, введення воєнного і надзвичайного стану;

35) порушення перед Президентом України питання про виступ з позачерговою доповіддю на пленарному засіданні Верховної Ради України з найбільш важливих питань життя суспільства і держави.

Верховна Рада України приймає закони України, постанови, декларації, звернення, заяви [8].

Отже, ці два документи визначали загальні засади діяльності парламенту, але чіткої регламентації процедурних питань не давали, особливо у сферах законодавчого процесу, статусу народного депутата, взаємодії парламенту та інших гілок влади. В той період на законодавчому рівні не було чітко розмежовано компетенцію у прийнятті постанов, розпоряджень, указів між гілками влади, що постійно викликало суперечності, непорозуміння та протистояння, виразно виявлялися тенденції до перетягування функцій між виконавчою і законодавчою владою, попри проголошення принципу розподілу влади.

Чимало функцій Верховної Ради виконували інші державні органи. Так, Закон України «Про тимчасове делегування Кабінету Міністрів України повноважень видавати декрети в сфері законодавчого регулювання» від 18 листопада 1992 року визначив, що строком до 21 травня 1993 р. Кабінет Міністрів має повноваження видавати декрети у сфері законодавчого регулювання з питань щодо відносин власності, підприємницької діяльності, соціального і культурного розвитку, державної митної, науково-технічної політики, кредитно-фінансової системи, оподаткування, державної політики оплати праці і ціноутворення. Також зазначалося, що ці декрети мають силу закону і можуть зупиняти дію конкретних законодавчих актів або вносити до них зміни і доповнення [9].

Але, з іншого боку, досить часто парламент не дотримувався своїх повноважень, беручи на себе функції виконавчої влади. Така невизначеність і нечітке формулювання статусу парламенту та інших органів державної влади мали свій наслідок. В середині 1993 року виникла парламентсько-президентська криза, наслідком якої стали дострокові вибори

Верховної Ради України і Президента України в 1994 року.

У жовтні 1992 року в Україні вперше відтоді, як оголосили незалежність, змінився уряд. На зміну Вітольду Фокіну приходив Леонід Кучма. Він дістав безпрецедентну підтримку парламенту: за нього проголосували 316 депутатів.

18 листопада 1992 року Л.Д. Кучма виступив у Верховній Раді з доповіддю про заплановані антикризові заходи уряду. «Оцінюючи політичну ситуацію в державі загалом, варто зрозуміти, що ми підійшли до останньої межі, до рубежу, за котрим уже немає нічого, крім хаосу й «беспредєла», за котрим – катастрофа, і саме розуміння цього підводить нас до системи дій, в основі яких логіка виживання, логіка прагматизму й жорсткості», – сказав нещодавно призначений прем'єр-міністр [10].

Л.Д. Кучма запропонував Верховній Раді ухвалити «систему надзвичайних заходів». За його словами, це єдиний варіант порятунку держави й суспільства, «особливого вибору в нас немає». Того самого дня Рада знову понад 300 голосами пристає на його пропозицію й фактично відмовляється від права «останнього слова» в законотворчій діяльності. За місяць внесені відповідні зміни до Конституції, які дають змогу уряду протягом півроку ухвалювати декрети — документи, що підміняють собою закони. Єдине обмеження — право Верховної Ради накладати вето на документ протягом 10 днів із моменту його появи. Таким чином, новий Кабмін концентрує як виконавчу, так і законодавчу функції влади. Досі таке не повторювалося в Україні жодного разу.

За цей період уряд Л.Д. Кучми ухвалив 83 таких документи. Рада накладла вето тільки на один із них. Надзвичайні повноваження не допомогли уряду ні стабілізувати ситуацію в Україні, ні зберегти владу в той момент. На заваді стали як об'єктивні причини (майже повна залежність тогочасної економіки України від Росії, яку було важко вмиг розірвати), так і політичні чвари в Україні загалом і в межах уряду зокрема. Кабінет Міністрів під керівництвом Л.Д. Кучми припинив роботу вже

у вересні 1993 році. На той час це була вже третя спроба прем'єр-міністра подати у відставку менш ніж за рік перебування на посаді.

В Україні у 1994 році політична ситуація була складною. 17 червня 1993 року Верховна Рада України на вимогу страйкарів прийняла постанову «Про проведення Всеукраїнського референдуму щодо довір'я (недовір'я) Президенту, Верховній Раді України», у якій вказувалося, що враховуючи соціально-політичну ситуацію, що склалася в Донбасі та інших регіонах України, розглянувши пропозиції народних депутатів, Верховна Рада України постановляла провести Всеукраїнський референдум 26 вересня 1993 року та внести в бюлетень для голосування відповідні питання [11].

Однак він не відбувся через певні обставини. Конституція УРСР не передбачала проведення референдуму за рішенням парламенту. Верховна Рада скасувала свою постанову і призначила вибори народних депутатів України на 27 березня 1994 року та президентські вибори на 26 червня 1994 року [12].

Висновки і пропозиції. Отже, розбудова демократичної та незалежної держави не можлива без професійного та дієвого парламенту. Україна, здобувши незалежність, отримала багато викликів. Одним із ключових стало питання створення парламенту. Складним та тернистим цей процес був до 28 червня 1996 року, до дня прийняття Конституції України, у якій остаточно закріплено статус парламенту як законодавчої гілки влади. Ми у нашій статті проаналізували складні роки в історії нашої держави, зокрема, здобуття незалежності, визнання України на міжнародному рівні і саме державне будівництво. Парламент 1898–1994 років діяв на основі Декларації про державний суверенітет України та Конституції (Основного Закону) Української РСР. Вказані документи визначали загальні засади діяльності парламенту, але чіткої регламентації процедурних питань не давали, особливо щодо законодавчого процесу, статусу народного депутата, взаємодії парламенту та інших гілок влади.

Список використаної літератури:

1. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про зміни і доповнення Конституції (Основного Закону) Української РСР» від 27.10.1989 р. № 8303-ХІ. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1989. № 45. С. 624.
2. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про зміни і доповнення Конституції (Основного Закону) Української РСР» від 27.10.1989 р. № 8304-ХІ. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1989. № 45. С. 626.
3. Остапович В.М. Історична місія Верховної Ради Української РСР 12-го скликання. *Історико-політичні студії*. 2014. № 2. С. 143–150.
4. Декларація про державний суверенітет України. Історія прийняття, документи, свідчення. Житомир : «Рута». 2010. 868 с.
5. Декларація про державний суверенітет України. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. С. 429.
6. Постанова Верховної Ради Української РСР «Про захист суверенних прав власності Української РСР». *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*, 1990, N 52, ст. 649.
7. Постанова Верховної ради України «Про тимчасовий регламент засідань Верховної Ради України дванадцятого скликання» від 22 травня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*, 1990, N 25, ст. 391. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-12>.
8. Конституція (Основний Закон) України. Прийнята на позачерговій сьомій сесії Верховної Ради Української РСР дев'ятого скликання 20 квітня 1978 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/888-09>.
9. Закон України «Про тимчасове делегування Кабінету Міністрів України повноважень видавати декрети в сфері законодавчого регулювання» від 18 листопада 1992 року. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*.1993. N 2, ст.6. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2796-12>.
10. Голуб Андрій. Парадокс сильної руки. Тиждень. Уа. 21 вересня 2017 року. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/200400>.
11. Постанова Верховної Ради України «Про проведення Всеукраїнського референдуму щодо довір'я (недовір'я) Президенту, Верховній Раді України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1993, N 29, ст.314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3283-12>.
12. Закон України «Про дострокові вибори Верховної Ради України і Президента України» *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1993, N 40, ст.388. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3470-12>.

Teptyik L. Background for the development of the parliament in independent (1989–1991)

The article deals with the issue of creation of Ukrainian Parliament, in particular, with its first stage that lasted from 1989 to 1994. This is a difficult period for the Ukrainian state and its development, as far as five years passed between the proclamation of independence and the adoption of the Constitution of Ukraine. During this period, the parliament worked with uncertain authority and without sufficient legislative support.

The article reveals an extremely important historical role of Ukrainian Parliament in the process of state formation of the late 20th century. Creation and formation of Ukrainian Parliament is a responsible step in the history of independent Ukraine.

During the period of independence proclamation Verkhovna Rada (Supreme Council) acted on the basis of Ukrainian SSR Constitution of 1978 and the Provisional Rules of Procedure of Ukrainian SSR Verkhovna Rada, approved by the resolution of May 22, 1990. The Provisional Rules of Procedure of Ukrainian SSR Verkhovna Rada defined Verkhovna Rada of Ukraine to be the supreme body of state power. Verkhovna Rada of Ukraine has power and authority to consider and resolve any issue that falls within the jurisdiction of Ukraine.

With regard to the Constitution (Basic Law) of Ukrainian SSR, Article 97 stated that the only body of legislative power in Ukraine is Verkhovna Rada of Ukraine which has power to consider and resolve any issue that, due to Constitution, doesn't fall within competence of the executive or judicial power, and is not one that is solved exclusively by All-Ukrainian referendum.

The study analyzed the significance of the Declaration on the State Sovereignty of Ukraine which became the basis for the adoption of Independence Act of Ukraine dated August 24, 1991, laying the foundations of Ukrainian Constitution and the main laws. It was stated that the starting point for the evolution analysis of Ukrainian Parliament was 1990, since

the Supreme Council of Ukrainian SSR, being elected that year, extended its powers during the period of Ukrainian independence and was officially recognized by Verkhovna Rada of Ukraine of the First Convocation.

The article states that clear regulation of procedural issues, especially in the sphere of the legislative process, the status of Parliament member, the interaction between parliament and other branches of government did not establish legislation.

Key words: *parliament, independence, Ukraine, state formation, constitution, referendum, law, state.*